

EGLUTÉ

KOVAS * 2004 * MARCH

VOL 55/NR. 3

EGLUTĖ

KOVAS / MARCH / 2004 VOL 55 / NR. 3

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Sveiks, pavasarėli....1

Pasakų senelės pasakos

Voriuko debesėlis....2

Pasakos mįslės....4

Pasakėlė apie mergaitę

Ričioliną ir tris
meškiukus....5

Pasaka apie gandrų ir
varlę....10

Pirmasis metų lietus....12

Tikėjimo keliu....13

Vaikų kūryba....22

Galvosūčiai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Senųjų pilių kraštas....16

Pavasarelis....21

Kovas....21

Ar žinai?...26

Pirmame viršelyje: Nijolės Polloch 7 kl., piešinys,
Šv. Kazimiero lit. mokykla, Cleveland

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Sveiks, pavasarėli!!!

Vincas Kymantas

Sveiks, pavasarėli,
Laukiamas vaikų!
Gėleles prikėlei
Lietuvos miškų.

Tu perkūno ratais
Čion atvažiavai,
Žalio šilko batais
Pievom keliavai.

Tu liepei upeliui
Smilteles rident,
O pietų vėjeliui
Plaukučius kedent.

Įsakei kiškučiui
Kept riestainiukus,
O švelniam lietučiui
Prausti murziukus.

Saulei motinėlei
Žemuoges sirpint,
O lakštingalėlei
Mums giesmelę pint.

Sveiks, pavasarėli,
Atskridai laiku,
Skamba dainužėlės
Lietuvos vaikų!

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

VORIUKO DEBESĖLIS

Kartą gyveno mažas voriuukas. Jis labai norėjo užsiropšti ant debesėlio ir pasisupti. Voriukas be paliovos vijo siūlus, rezgė voratinklius, bet debesų taip ir nepasiekė. Liūdna buvo voreliui, sėdėdamas ant šakelės ašaras braukė. Viena jo ašara užkrito ant einančio pro šalį miškinuko.

- Ko verki mažyli? – paklausė šis.

- Aš noriu pasisupti ant debesėlio... Vijau vijau tinklus, bet debesėlių taip ir nepasiekiau.

- Kaip tau padėti?.. Žinai, dar mano senelis pasakojo, kad debesėliai pakyla nuo žemės, juos anksti ryte saulutė surenka. Tu priregzk daug tinklų ant žolės ir kai debesėliai kils, jie paklius į tavo tinklus. Prisigaudysi jų ir pasisupsi.

- Kaip tu gudriai sugalvojai! Ačiū, miškinuk! Bėgu tinklų regzti!

- sušuko nudžiugęs voriuukas.

Visą naktį vorelis dirbo, priaudė tinklų pilną pievą.

Atėjo rytas. Saulė kildama garino rasą ir lengva miglos skraistė kilo į dangų. Rodė, kad lengvi debesėliai kyla aukštin. O kur kabojo voratinkliai, rūkas užkliuvo ir pasiliko.

Ir nuo
to laiko
kasryt voriuko
debesėliai puošia
pievas. Visi, kas į
juos pažvelgia, nusišypso.

- ryte, kai saulės
spinduliai rasos
lašelius pievose
iždžiovina.

PASAKOS MISLĖS

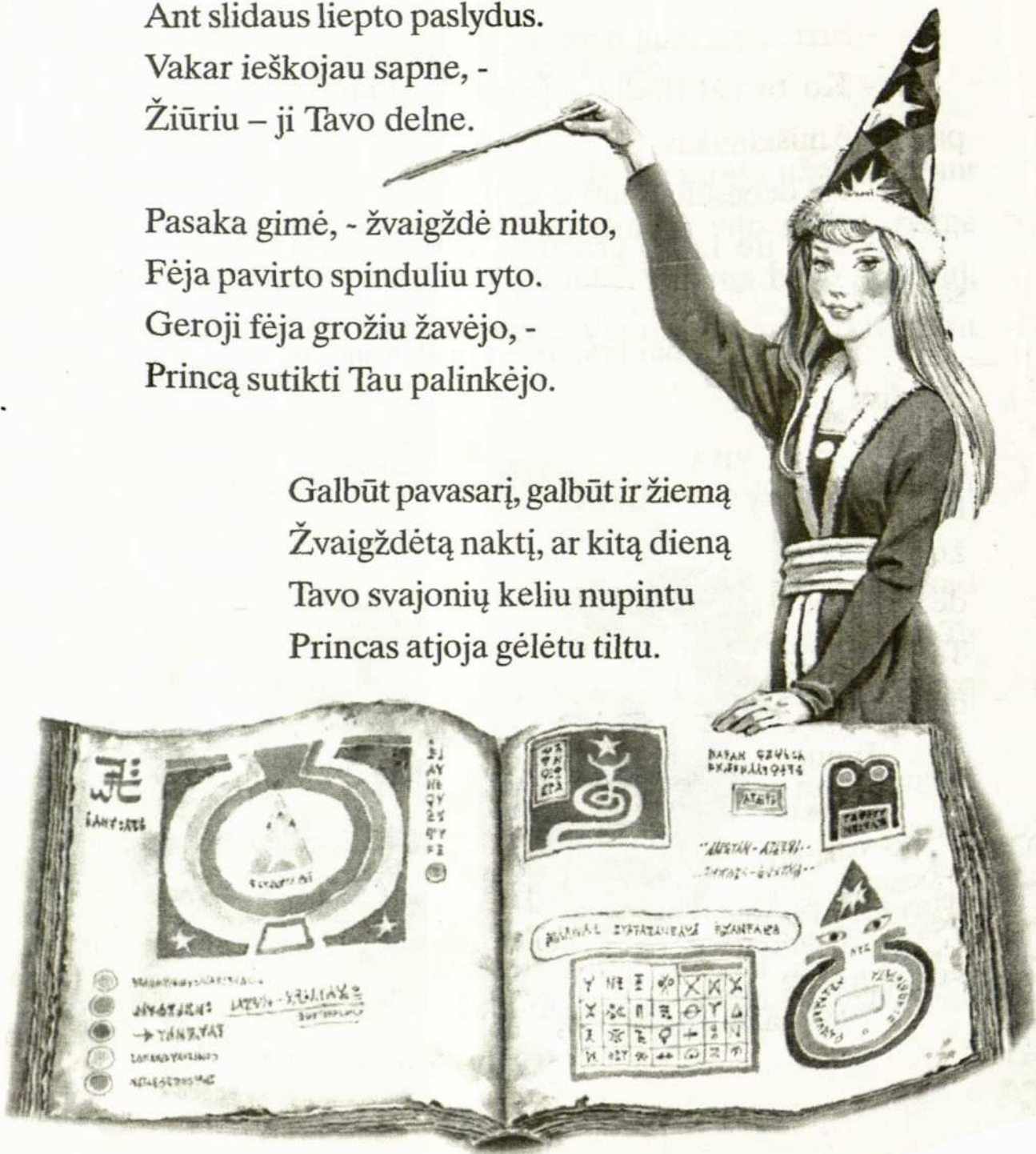
JERONIMAS LAUCIUS

Paukščiais pasivertė žmonės,
Ir ėmė gimti svajonės.
Pasaka gimė vėliau, -
Vakar tik ją sutikau.

Pasaka buvo paklydus,
Ant slidaus liepto paslydus.
Vakar ieškojau sapne, -
Žiūriu – ji Tavo delne.

Pasaka gimė, - žvaigždė nukrito,
Fėja pavirto spinduliu ryto.
Geroji fėja grožiu žavėjo, -
Princą sutikti Tau palinkėjo.

Galbūt pavasarį, galbūt ir žiemą
Žvaigždėtą naktį, ar kitą dieną
Tavo svajonių keliu nupintu
Princas atjoja gėlėtu tiltu.

Pasakėlė apie Mergaitę Ričioliną ir tris Meškiukus

Kitados
dideliame miške
netoli kaimo
stovėjo trobelė,
kurioje gyveno
Meškiukų
šeimynėlė.

Tiesą sakant tai nebuvo tikri meškiukai, nes tėtė Meškinas buvo didelis ir storas, mama Meška – vidutinė, tik jų sūnelis atrodė visai kaip meškiukas.

Savaime suprantama, nevienodos buvo ir jų lovos: tėtės Meškino lova – ilga ir plati, kad jis galėtų patogiai miegoti, mamos Meškos – nei didelė nei maža, su rausvu baldakimu, o Meškiukas turėjo dailią vyšnios medžio lovytę, kurią jam padirbo tėtės draugai bebrai.

Šalia židinio, kur šeimynėlė rinkdavosi vakarais, stovėjo didelis drožinėtas krėslas šeimos galvai, dailus krėšliukas, apmuštas žydru aksomu, - mamai ir kėdutė Meškiukui. Net virtuvėje ant stalo gražiai rikiavosi trys įvairaus dydžio porceliano dubenėliai: vienas tėtei, vienas mamai ir vienas sūneliui.

Visi apylinkės gyventojai tėtės Meškino labai bijojo, jį gerbė ir jį sutikę nukeldavo kepurę.

Meškinui tai patiko, todėl ir jis su visais mandagiai sveikindavosi. Mama Meška turėjo daug draugių, kurias lankydavo pavakariais ir tardavosi, kaip virti uogienes ir

konservuoti vaisius ar daržoves. O meškiukas daug draugų neturėjo, mat šis stipruolis troško, kad žaidžiant ar ginčijantis būtų jo viršus, be to, garsėjo kaip didelis peštukas ir nuolat ieškojo priekabių.

Netoli nuo jų gyveno šviesiaplaukė mergaitė, vardu Ričiolina. Ji su Meškiuku buvo vienodo būdo, tik labai pasipūtusi ir baisi didžiuklė, ir kai Meškiukas ją kviesdavo į svečius pažaisti, visada atsisakydavo.

Vieną dieną Meška iškepė skanų pudingą su trintomis mėlynėmis pagal naują receptą, kuri jos draugės labai išgyrė.

- Reikia, kad jis atauštų,

tik tada bus tikrai skanus! Kol pudingas auš, galėtume aplankyti bebrų naujagimį. Kaimynė labai apsidžiaugtų mus pamačiusi, - tarė mama Meška.

Tėtei Meškinui ir Meškiukui magėjo suvalgyti pudingą tučtuoju, kad ir karštą, bet noras pamatyti Bebrų

mažylį irgi buvo labai jau viliojantis.

- Žinoma, nueikime pas kaimynus: bus proga parodyti gražiausius mūsų drabužius. Tačiau dabar jie taip apsivertę darbais, kad geriau ilgai neužsibūti!

Ir jie patraukė takeliu prie upės Bebrų sodybos link.

Meškoms išėjus prie jų trobelės, skindama gėles, atklydo didžiuoklė Ričiolina.

- Hmmm! Na ir bjaurumas to meškiukų namo! – tarė mergaitė, leisdamasi nuo kalniuko. – Būtų įdomu žvilgtelėti vidun. Be abejo ten ne taip gražu kaip pas mane, bet vis tiek norėčiau pamatyti, kaip gyvena meškiukas!

Tuk tuk pabeldė mergaitė į duris.

Tuk tuk pabeldė ji dar kartą, tačiau niekas neatsiliepė.

- Negali būti, kad niekas negirdėtų kaip aš beldžiuos, – nekantriai sumurmėjo Ričiolina. – Ar čia kas nors yra? – paklausė ji, ikišusi pro duris galvą.

Mergaitė įėjo į tuščius namus ir ėmė žvalgytis po virtuvę.

- O, pudingas! – sušuko ji, pirštu ragaudama mamos Meškos paliktą aušti skanėstą. – Neblogas, neblogas! – pagyrė valgydama iš Meškiuko dubenėlio.

Netrukus ant ištepinto pudingu stalo stovėjo tuščias dubenėlis. Pasisotinusi Ričiolina vėl ėmė žvalgytis.

- Pažiūrėsim, pažiūrėsim! Krėslas tikriausiai tėtės Meškino, krėšliukas – jo žmonos, o čia... čia, matyt, mano draugo Meškiuko

kėdutė. Truputį ant jos pasėdėsiu!

Mergaitė visu svoriu klestelėjo ant kėdutės, kuri, nepratusi, kad su ja būtų šitaip elgiamasi, tik triokšt ir sulūžo.

Ričiolina pargriuvo aukštiekninką, bet greit pašoko ir, nekreipdama dėmesio į sulaužytą kėdutę, užlipo į viršutinį aukštą. Miegamajame ji iškart atspėjo kuri lovelė Meškiuko.

- Hmmm! Gana patogi! – tarė supdamasi ant čiužinio spyruoklių. – Žinoma ne tokia patogi kaip mano, bet nebloga.

Ji plačiai nusižiovavo.

- Tikrai nebloga... pažiūrėsiu, ar minkšta... truputėlį prigulsiu... tik pabandysiu...

Netrukus Ričiolina jau kietai miegojo Meškiuko lovelėje. Tuo tarpu Meškų šeimynėlė keliavo namo.

- Koks mažytis tas Bebrų vaikelis! – kalbėjo Meškiukas mamai. – Ar aš irgi toks mažas buvau kai gimiau?

- Gal kiek didesnis, bet nelabai, - atsakė mama, glostydamą jam galvą

Praviras trobelės duris pirmas pastebėjo tėtė Meškinas.

- Paskubėkim mūsų trobelėje kažkas yra... – tarė jis, ir matyt, ką nors nujausdamas ar paprasčiausiai genamas alkio, įbėgo tiesiai į virtuvę. – Ar aš nesakiau! Taip ir žinojau, kad kažkas išragavo mūsų pudingą...

- Kažkas sėdėjo mano krėsluke! – šūktelėjo mama Meška.

Pasaka apie gandrų ir varlę

Kažkada seniai gandrai buvo labai protingi paukščiai. Jie visur vaikštinėdavo, žiūrinėdavo, o visas įdomybes užrašydavo į dideles knygas, kurias jie nuolat nešiodavosi su savimi.

Taigi vieną ankstyvą pavasarį didžiulėje lankoje vyko visų gandrų suskridimas. Suskridimo metu gandrai dalijosi savo išpūdžiais iš kelionių. Jiems visiems buvo labai įdomu. Tik staiga iš kažkur į patį gandrų vidurį išoko varlė.

- Kva kva, - sukvaksėjo ji.

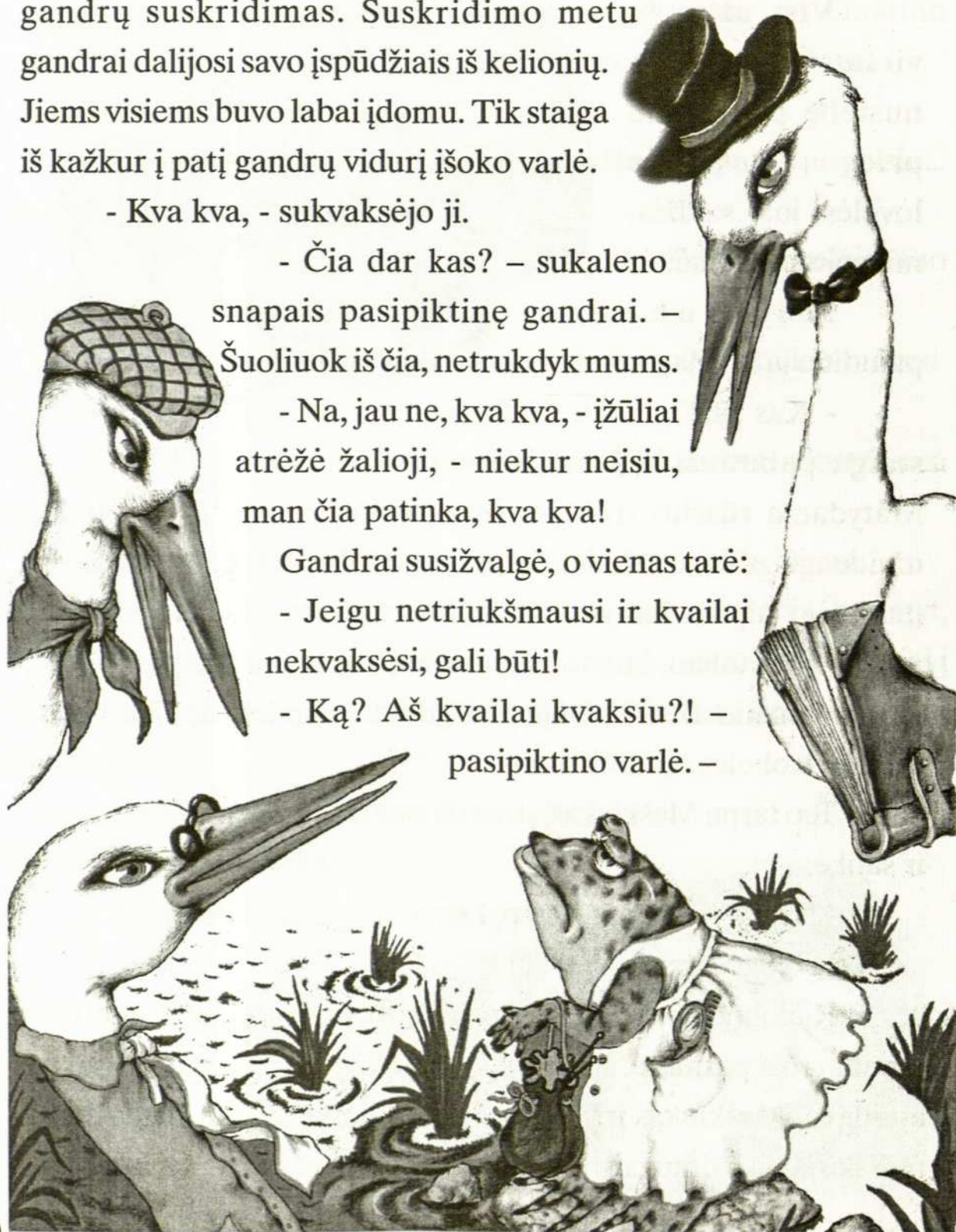
- Čia dar kas? – sukaleno snapais pasipiktinę gandrai. – Šuoliuok iš čia, netrukdyk mums.

- Na, jau ne, kva kva, - įžūliai atrėžė žalioji, - niekur neisiu, man čia patinka, kva kva!

Gandrai susižvalgė, o vienas tarė:

- Jeigu netriukšmausi ir kvailai nekvaksėsi, gali būti!

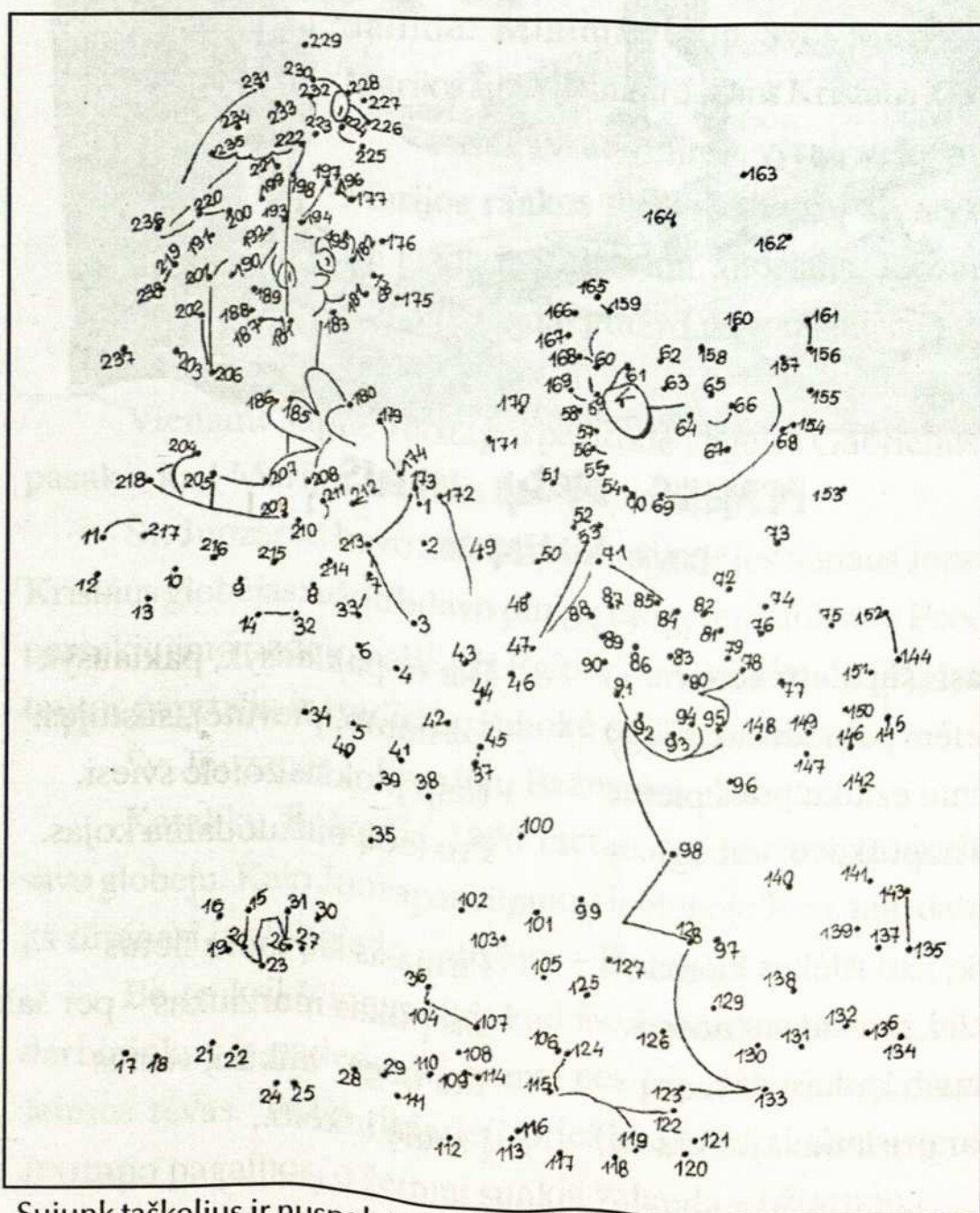
- Ką? Aš kvailai kvaksiu?! – pasipiktino varlė. –

Kiek norėsiu, tiek kvaksėsiu, tu čia man nepaaiškinsi, bjaurus paukšti, kva kva kva kva, - kvaksėjo varlė ir nutilti nežadėjo.

Gandrai kentėjo kentėjo, tik staiga visi metė savo knygas ir puolė gaudyti įkyruolę. Toji išsigando ir nutarė sprukti, bet kadangi gandrai buvo labai užpykę, jie nepaliko jos ramybėsje.

Taip nuo tada varlės, tik pamačiusios gandrą, sprunka į šoną, o gandrai kantriai jų ieško.

Sujunk taškelius ir nuspelvink

PIRMASIS Metų LIETUS

Dalia KUDŽMATĖ

Pirmasis šių metų lietus
Gatvelėm pajuodusio sniego
Linksmu ežiuku prieš pietus
Tolyn nupūškavo, nubėgo.

Nepyk, kad išlėkęs kieman
Paslydai, griuvai ant nosies.
Taip buvo kadaise ir man!
(Dabar prisiminus juokiuosi).

Bet tu paklausyk, paklausyk
Už namo, pievutėj, sustojęs,
Kaip juokias žolelė šviesi,
Pro ledą bučiuodama kojas.

Pirmasis šių metų lietus –
Tas pilkas murziukas – per šaltį
Tau bėga, vaikuti, vartus
Į saulę atkelti...

Tikėjimo keliu

Šv. Juozapas Katalikų bažnyčios globėjas

Jo vardą minime kovo 19 dieną. Šv. Juozapas yra tiesioginis karaliaus Dovydo palikuonis. Jis gyveno Nazarete ir buvo dailidė. Minimasis kaip Švč. Mergelės Marijos sužadėtinis ir Jėzaus Kristaus tėvis.

Pasak šv. Jeronimo, vyrai, siekė Švč. Marijos rankos turėję atnešti į šventyklą po lazda ir sudėti ant altoriaus. Juozapo lazda per naktį pražydusi, ir tai buvo Dievo ženklas.

Viename sapne Juozapui pasirodė angelas Gabriėlius ir pasakė, kad Marijos kūdikis bus Dievo sūnus.

Šv. Juozapas buvo atsidavęs Marijos ir jos Sūnaus Jėzaus Kristaus globėjas: uždirbdavo pinigų pragyvenimui, nuo Erodo persekiojimo padėjo pabėgti į Egiptą, išmokė Jėzų Kristų žydų tautos papročių ir tradicijų, išmokė dailidės amato.

Šv. Juozapas - Katalikų Bažnyčios globėjas.

Katalikų Bažnyčia 1870 metais šv. Juozapą paskelbė savo globėju. Kaip Juozapas rūpinosi ir globojo Jėzų, taip dabar jis rūpinasi ir globoja jo palikimu – Bažnyčia.

Be to krikščionys tiki, kad šv. Juozapas globoja visus darbininkus ir padeda šeimoms, nes pats buvo pavyzdingas šeimos tėvas. Todėl tikintieji prieš pradėdami darbą prašo Juozapo pagalbos, o šeimai sunkią valandą – užtarimo.

Šv. Benediktas Europos globėjas

Jo vardą minime kovo 21 d. šv. Benediktas gyveno 480 – 543 metais. Jis vadinamas seniausio Europoje Benediktinų vienuolyno įkūrėju. Taip pat yra parašęs regulą – vienuolių gyvenimo taisykles.

Šv. Benediktas gimė Italijoje, Umbrijos vietovėje Nursijoje. Jaunas išvyko mokytis į Romą. Ilgą laiką gyveno atsiskyręs, po kiek laiko įkūrė Monte Kasino vienuolyną, kuriame ir parašė savo garsiąją regulą.

Šv. Benediktas garsėjo griežtumu, uolumu ir nuolankumu. Jis buvo geras psichinių ligų gydytojas. Viduramžiais žmonės tikėjo, kad pamišimą sukelia demonai, kurie užvaldo visą žmogaus kūną. Išgydyti tokias ligas galėjo vienas vaistas – malda.

Legendose pasakojama apie šv. Benedikto stebuklus: nusmukus nuo koto ir įkritus medkirčio kirviui į ežerą, šventasis įkišo kirvio kotą į ežerą ir taip ištraukė kirvį. Kartą pavydus kunigas norėjo nunuodyti šv. Benediktą, o šis, atspėjęs kunigo kėslus, pasikvietė varną ir paprašė, kad nuneštų tolyn užnuodytą taurę.

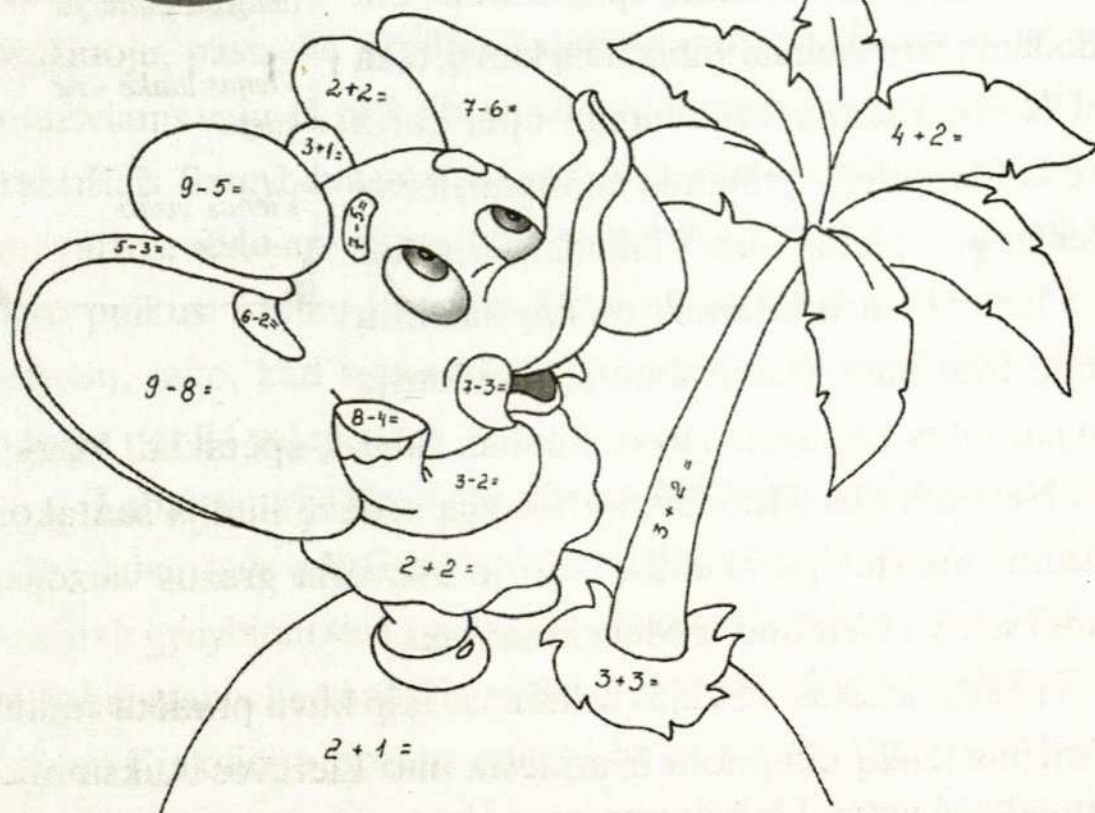
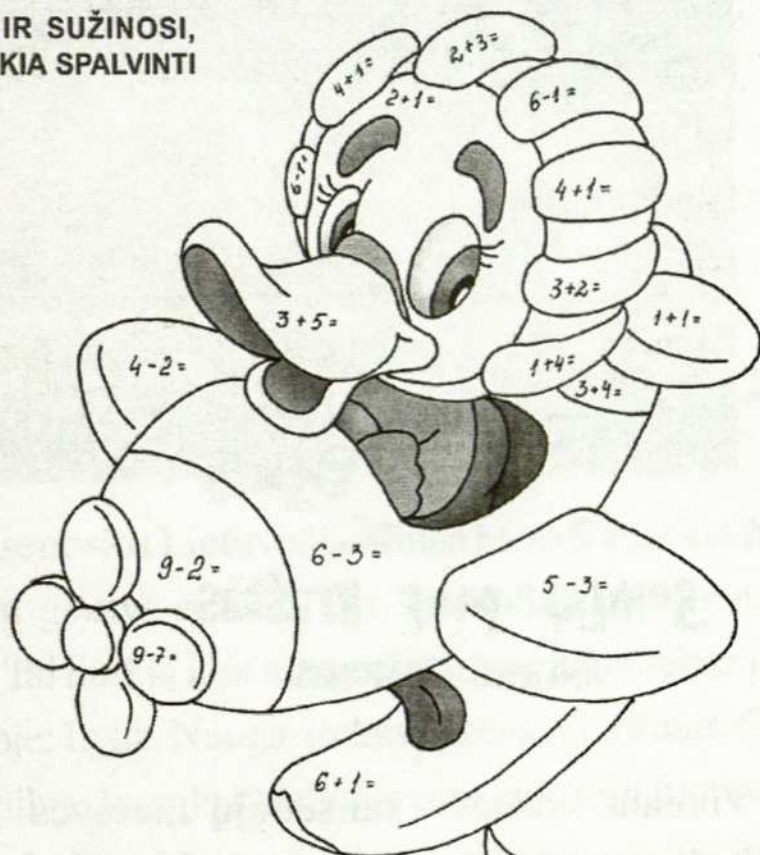
Dažniausiai šv. Benediktas vaizduojamas kaip senas žilabarzdis, gydąs ligonius. Paprastai vilki juodą abitą. Kartais paveiksluose yra lotyniškas užrašas iš Benedikto regulos: „Ausculta fili verba magistri“ („Išgirsk, mano sūnau, mokytojo žodžius“).

Šv. Benediktas paskelbtas visos Europos globėju, todėl kovo 21 d. tikintys europiečiai prašo šv. Benedikto užtarimo ir pagalbos.

ATLIK VEIKSMUS

ATLIK VEIKSMUS IR SUŽINOSI,
KOKIA SPALVYTE REIKIA SPALVINTI
KIEKVIENĄ PLOTELĮ.

- 1 – MELSVA
- 2 – MĖLYNA
- 3 – GELTONA
- 4 – ROŽINĖ
- 5 – RUDA
- 6 – ŽALIA
- 7 – RAUDONA
- 8 – MORKINĖ

SENŲJŲ PILIŲ KRAŠTAS

ANTANAS RAMONAS

Vilniaus kraštas – tai senųjų Lietuvos pilių, didžiulių girių ir sraunių upių kraštas. Čia vingiuodama tarp švelniai vilnijančių kalvų, teka srauni Neris, kadaise vandeninga upė, kuria plaukė sieliai, dideli, vytinėmis vadinami, laivai su prekėmis. Į pietus nuo Vilniaus per girias bėga Merkys, surinkdamas miškų šaltinių vandenį. Švariame, skaidriame jo vandenyje nardo jau retos Lietuvoje žuvys: kiršliai, šalviai, upėtakiai. Merkys įteka į Nemuną ties Merkine, kurios žilą senovę liudija santakoje dunksantis aukštas piliakalnis. Nuo jo atsiveria gražus vaizdas į Nemuno slėnį, į Nemuno ir Merkio santaką.

Vilniaus kraštas – naujas terminas. Taip buvo pradėta vadinti 1920 metais lenkų okupuota ir atplėšta nuo Lietuvos Aukštaitijos dalis su sostine Vilniumi. Šis kraštas – tai Lietuvos valstybės ir lietuvių

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Kur vienybė, ten
galybė.*

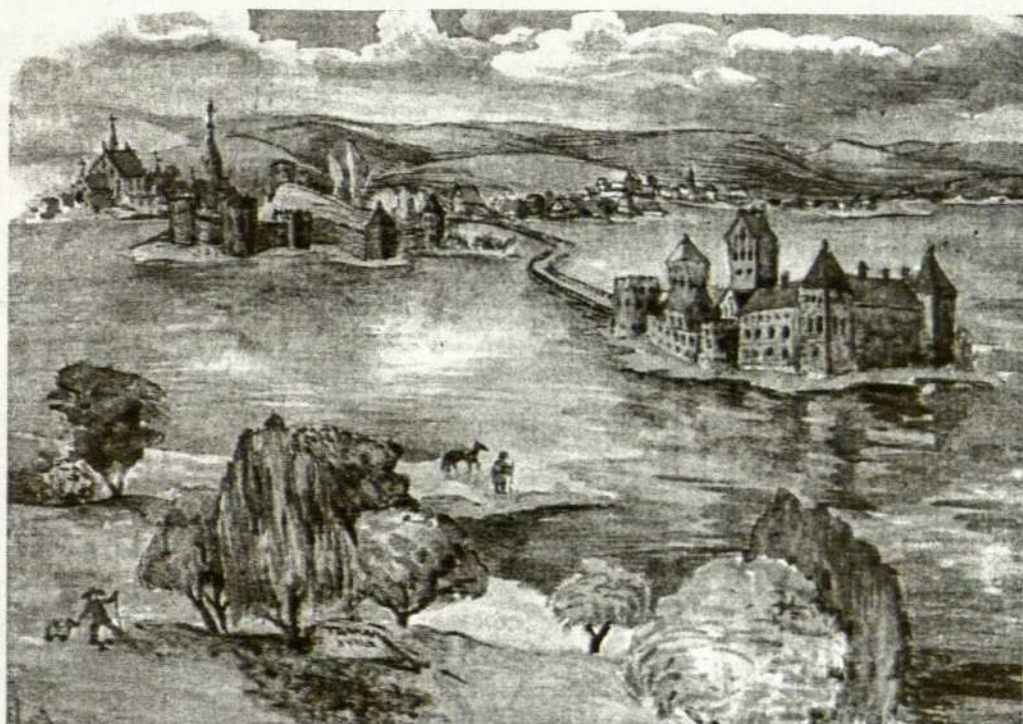
*Daug rankų didžią
naštą pakelia.*

*Bendra jėga ir kalnus
nuverčia.*

*Kur du stos, visada
daugiau padarys.*

*Vienas lauke - ne
karys.*

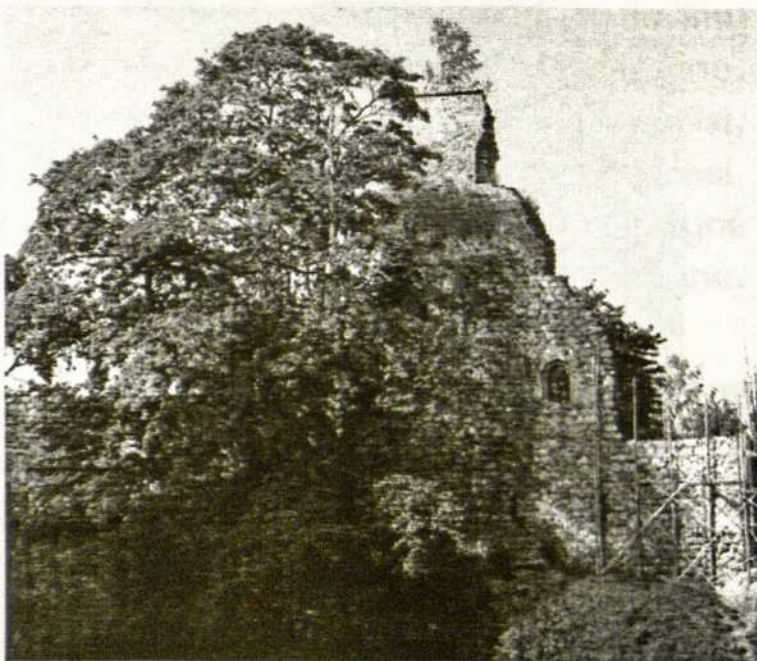
*Vienas visko
neapžiosi.*

tautos lopšys; visos senosios Lietuvos sostinės buvo šiame krašte. Mat seniau lietuvių gentys gyveno kur kas toliau į rytus nuo Vilniaus nei dabar. Tai liudija ir senosios Lietuvos pilys dabar jau esančios Baltarusijoje: Lyda, Naugardukas, Krėva, Gardinas. Gal pamenate, Krėvos pilyje Jogaila klastingai nužudė didįjį Lietuvos kunigaikštį Kęstutį. Jo sūnui Vytautui, kuris vėliau tapo Vytautu Didžiuoju, pasisekė iš pilies kalėjimo pabėgti. Tarnaitė, nešusi belaisviams valgyti, prikalbino jaunąjį kunigaikštį persirengti jos drabužiais. Sargybinių neatpažintas Vytautas sėkmingai prasmuko pro vartus, sėdo ant žirgo ir dingo nakties tamsoje. O raitelis jis buvo puikus. Lenkų istorikas Dlugošas, nors ir labai nemėgęs lietuvių, sako, kad vieną kartą Vytautas iš Vilniaus į Gardiną nujojęs per 24 valandas.

Labai panaši į Krėvą ir Lydą yra Medininkų pilis, visai netoli mūsų dabartinės valstybės sienos su Baltarusija. Dar iki šiol stūkso bokšto ir gynybinių sienų griuvėsiai, kuriuos bandoma restauruoti. Istorikai mano, kad anksčiau tokių bokštų Medininkų pilyje buvo keturi. Kiekvieno bokšto aukšte buvo po dvi menes siaurais gotikiniais langais, į jas vedė tvirti ažuoliniai laiptai. Medininkų

pilis pastatyta pačioje XIV amžiaus pradžioje. Vėliau žmonėms atrodė, kad ją galėjo pastatyti tik galiūnai. Tad ir pasakojama, kad Krėvos ir Medininkų pilis vienu metu statė du milžinai. Dirbo jiedu linksmi susišūkaudami:

Taip šiandiena atrodo Medininkų pilis.

- Ei, - rėkia krėviškis, - paskolink plaktuką!

Medininkų milžinas tik švyst – ir lekia plaktukas oru net švilpdamas.

Medininkuose mėgdavo apsistoti Lietuvos didysis kunigaikštis Algirdas, čia vasarodavo Vytautas Didysis. Čia vasarą gyvendavo, griežto mikčiojančio mokytojo, jau minėto Dluogošo, prižiūrimi, Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Kazimiero Jogailaičio vaikai: Jonas Albertas, Aleksandras, Žygimantas ir Kazimieras. Pirmieji trys tapo valdovais, o Kazimieras, garsėjęs pamaldumu, vėliau buvo paskelbtas šventuoju. Aplink Medininkus – aukščiausios kalvos Lietuvoje, iš čia kelią pradeda linksmoji Vilnia, davusi vardą Lietuvos sostinei.

Dabar Medininkai – pasienio miestelis. Čia savo poste 1991 metų vasarą buvo žiauriai nužudyti pirmieji atgavusios nepriklausomybę Lietuvos muitininkai ir pasieniečiai. Jų atminimui pastatytas kryžius.

Jeigu kaip paukštis pakiltum nuo senojo Medininkų pilies bokšto ir pasuktum į pietvakarius, neilgai trukus priskristum didžiulei mėlynai giriai. Tai Rūdininkų giria. Per ją bėga Šalčia,

Merkys, Visinčia. Kokie gražūs pavadinimai, ar ne tiesa? Šioje girioje seniau gyveno stumbrai, taurai, lokiai, ką jau bekalbėti apie smulkesnius žvėris, žvėrelius ir paukščius.

Sudervės bažnyčia

Stumbrus, taurus galėjo medžioti tik Lietuvos kunigaikščiai. Kazimieras

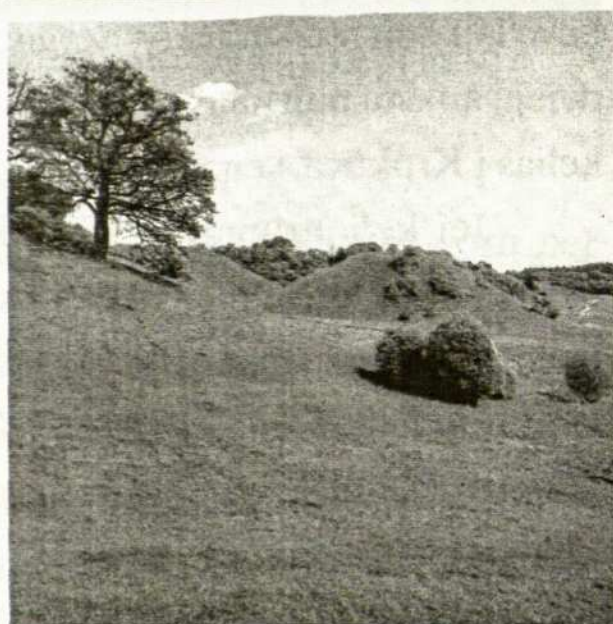
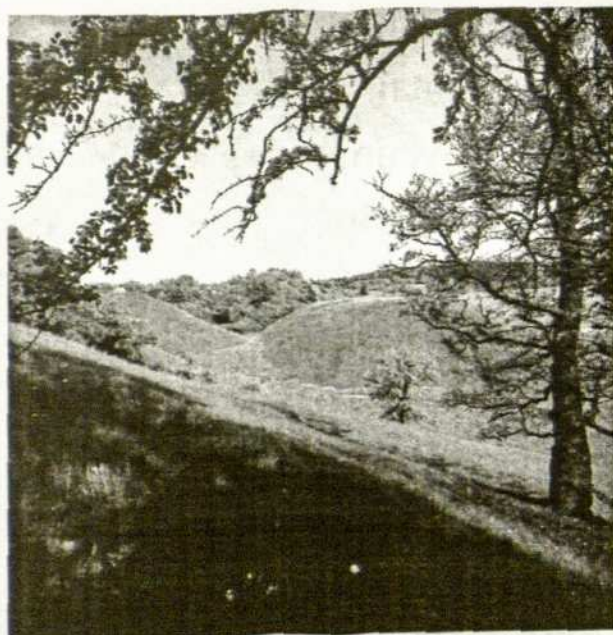
Jogailaitis čia 1470 metais pastatė medžioklės dvarą. Žygimantas Augustas, Barboros Radvilaitės vyras, iškasė tvenkinius, pasodino sodų. Jo laikais aukšta tvora aptvertas didelis girios plotas, jame buvo laikomi retesni žvėrys. Žygimantas Augustas taip pat pastatė dviejų aukštų mūrinius rūmus. Per Rūdininkų girią kadaise bėgo kelias į Krokuvą, senąją Lenkijos sostinę.

Jei keliautume nuo Rūdininkų tiesiai į šiaurę, palikę dešinėje baltus Vilniaus bokštus, prieitume nedidelį Sudervės miestelį ant aukštos kalvos, apsuptą gražių, spindinčių toluomoje vandens žydruma Vilnojos, Kaušelio, Riešės ežerų. Bet įdomiausia Sudervėje – didelė apvali bažnyčia. Tokio tipo bažnyčių Lietuvoje tik kelios. Ją statė garsus lietuvių architektas, paprasto baudžiauninko sūnus Laurynas Stuoka-Gucevičius. Jis taip pat suprojektavo ir atstatė Vilniaus Arkikatedrą, Vilniaus rotušę. Sudervėje ilgiau nesustodami, aukštyn žemyn nardančiu keliu suksime į Kernavę, ar tik ne seniausią Lietuvos miestą, kadaise jos sostinę. Beje, netoli nuo Sudervės, į šiaurę nuo Riešės kaimo, yra geografinis Europos centras.

Neries slėnis prie Kernavės

Kernavės praeitis taip toli amžių glūdumose, kad apie ją byloje tik legendos ir padavimai, bei stūksantys ant aukšto Neries kranto net keli piliakalniai. Kai kas mano, kad čia buvusi ir pirmojo Lietuvos karaliaus Mindaugo sostinė. Legenda pasakoja, kad kadaise Kernavę valdęs galingas kunigaikštis Kernius. Mokslininkai sako, kad Kernavė vardą gavo nuo upelės Kernavėlės. Mirus valdovui žmonės sueidavo iš tolimiausių kampų ir Kernavėje, tikriausiai ant aukšto piliakalnio, rinkdavo naują Lietuvos valdovą. Čia buvęs ir visos Lietuvos religinis centras, gyvenęs vyriausias žynys – krivių krivaitis. Lietuvos valdovas

Kernavės piliakalniai.

Gediminas perkėlė sostinę iš pradžių į Trakus, o vėliau į Vilnių. Bet ir perkėlus sostinę, Kernavė liko nepaprasta vietovė. Sugriovus Vilniuje Šventaragio slėnyje (kur dabar Arkikatedra), pagonių šventyklą, ėmus versti visą Lietuvą į krikščionių tikėjimą, paskutinis krivių krivaitis Lizdeika persikėlė į Kernavę.

Papasakojau tik apie kelias rečiau lankomas vietas, o juk visai šalia Kernavės kyla iš ežero bangų raudoni Trakų pilies bokštai. Čia gimė ir mirė Vytautas Didysis. Kiekviena Vilniaus krašto pėda kalba apie Lietuvos praeitį, ir išgirsta tą kalbą mokantieji klausytis.

Pavasarielis

Zita Garžauskaitė

Pavasarielis grįžti žada,
Upeliai ploja katutes.
Sules kovai per dieną ledą,
Išgers vėjukštis balutes.

Paklos saulytė žalią maršką
Ant mūsų pievų ir kalnų.
Atskris, atneš po margą laišką
Balti gandreliai ant sparnų.

Kovas

Kovą parnešė gandrai
Ir į kūdrą metė.
Du bebriukai, du meistrai,
Jam namus pastatė.

Nepanoro kovas eit
Į namelio vidų
Ir, pašvilpavęs linksmi,
Per balas nubrido.

Iš mūsų kūrybos

Toronto Maironio lituanistinės
mokyklos mokinių kūryba

Mano žiemos atostogos

Šios žiemos atostogos buvo labai linksmos. Aš tik norėčiau, kad būtų daugiau sniego.

Atostogų metu aš dažnai nakvodavau pas savo draugus arba jie pas mane. Mes žaisdavome daug žaidimų, žiūrėdavome filmus. Gaila, kad negalėjome slidinėti.

Antrą atostogų savaitę aš sužinojau, kad turėsiu pianino egzaminą, tad jau pradėjau ruoštis mokyklai.

Taip aš praleidau savo žiemos atostogas.

Vytas Dzemionas, 7 klasė

Lietuviška mokykla

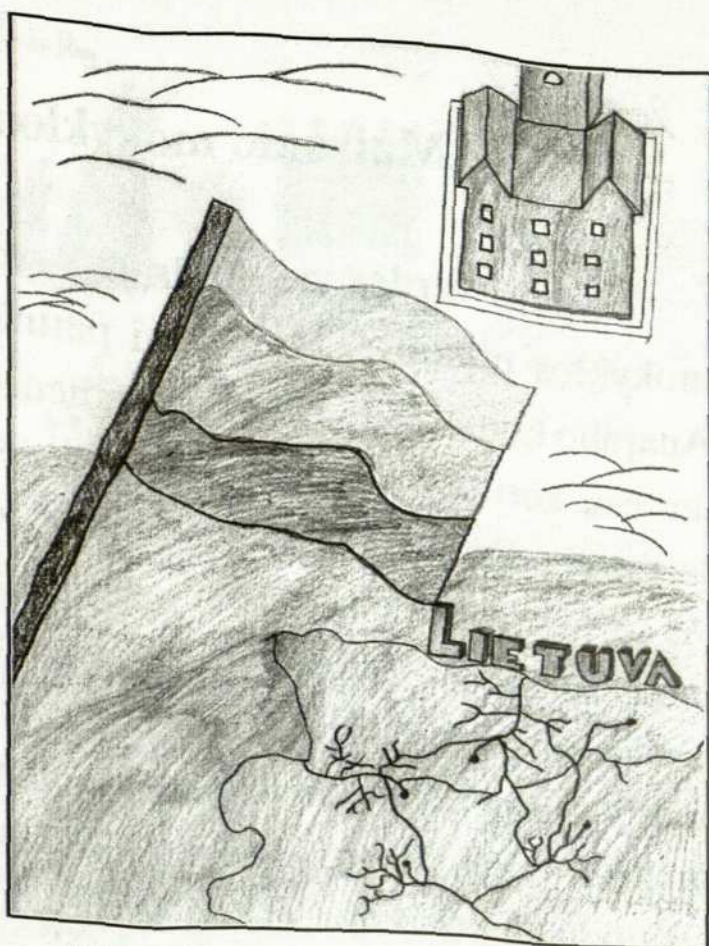
Man labai patiko lietuviška mokykla. Aš išmokau skaityti, rašyti ir kalbėti lietuviškai. Aš susipažinau su kitais lietuviais, kurie dabar yra mano geri draugai. Mokytojos buvo labai geros ir malonios ir man daug padėjo. Mokykloje buvo labai smagu. Ypatingai per įdomias šventes, kaip gyvuliukų šventė. Kartą aš aplankysiu Lietuvą, nes Maironio mokykla įgilino mano meilę tėvynei. Per tą laiką, kurį praleidau lietuviškoje mokykloje, buvo daug įvykių ir švenčių, bet labiausiai įspūdinga diena buvo, kada

kardinolas Bačkis mus
aplankė. Kita įspūdinga
diena buvo, kai
tautosakininkė Zita
Kelmickaitė mus aplankė ir
apibūdino lietuviškas dainas
ir šokius.

Laikas labai greitai
prabėgo lietuviškoje
mokykloje ir aš tikiuosi, kad
susitiksiu savo draugus
aukštesniuosiuose kursuose.
Iki pasimatymo!

Diana Pogorski – Styra,

8 klasė

Dianos Pagorsk, 8 kl. piešinys

Krepšinis

Man labai patinka krepšinis
Ir aš žaidžiu jį labai daug.
Dalyvauju aš komandoj
Ir mes žaidžiam daug daug daug.
Mes turim daug gražių žaidimų
Ir mes juos žaidžiame kartu.
Dažnai mūs komanda laimi,
Bet būna ir liūdnų dienų...

Krepšinį žaisti man patinka
Be šito sporto – negaliu
Ir visuomet aš dar jį žaisiu
Ir salėj ir širdy kartu.

Aurelija Saplytė, 7 klasė

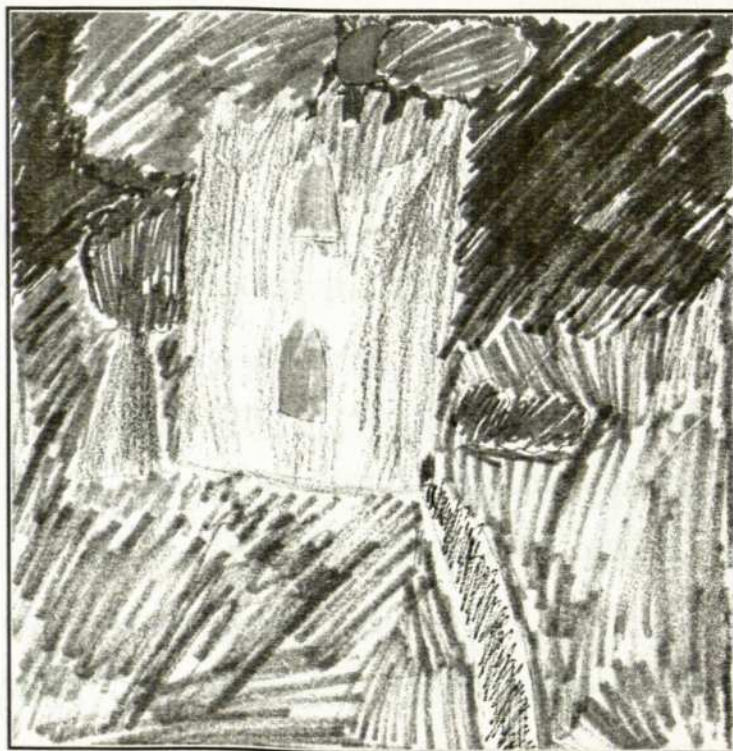
Maironio mokyklos mokinys

Mano vardas yra Andrius Paznėkas ir aš esu Maironio mokyklos mokinys. Man labai patinka krepšinis ir aš žaidžiu Anapilio komandoje. Mano gimtadienis buvo sausio 9-tą dieną. Aš jau esu keturiolikos metų amžiaus. Aš skrisiu į Lenkiją su savo pusbroliu. Pereitais metais aš buvau Lietuvoje su visa savo šeima. Aš turiu vieną brolių ir vieną seserį. Mano brolis yra penkiolikos metų amžiaus, o sesutė – trylikos. Lietuvoje buvau Kryžių kalne, Gedimino pilyje, Televizijos bokšte ir Trakų pilyje. Aš irgi plaukiau Baltijos jūroje. Buvo labai šaltas vanduo, bet man patiko, nes buvo labai didelės bangos. Mėgiamiausias maistas Lietuvoje buvo čeburėkai ir kababai.

Andrius Paznėkas, 8 klasė

Mano klasė

Aš biškį papasakosiu apie savo klasę. Kadangi šitą klasę žinau jau penkis metus, galiu pasakyti, kad nebuvo lengva. Mes visi su kitomis nuomonėmis ir kartais mėgstam pyktis. Bet mėgstam ir juoktis, tai aš tikrai galėčiau pasakyti, kad esam kaip maža šeima.

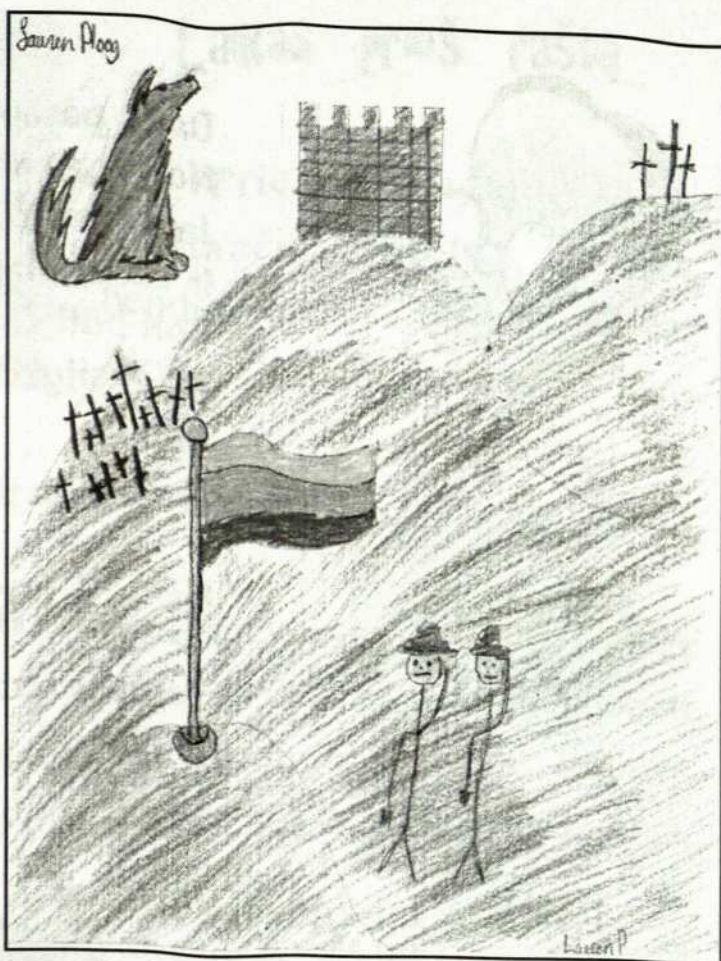

Emilijos Puterytės, 6 kl. piešinys.

Mūsų klasėj yra dvi grupės – mergaičių ir berniukų (biškį vaikiškai skamba), mes niekad nesėdim kartu ir visą laiką turim turėti kitokias nuomones. Mūsų klasės mergaitės gražios, įdomios, talentingos. Daina turi labai gerą skonį ir moka save apginti, Melanie, kad ir mažo sudėjimo, labai mėgsta

kalbėti (daugiausia apie Kretingą), Diana yra paprastesnė, bet labai protinga, Viktorija mėgsta gyvūnus. Rita, kuri labai tyli, paliko mus pernai 7 klasėje. Berniukai (trouble makers): Andrius mažas su dideliu liežuvio, Mikey draugiškas, bet mėgsta daug dienų praleisti. Mažvydas daugiausia nekiša nosies kur nereikia. Jonas ir Vytautas yra du draugai, kurie yra tylesni.

Aš kaip lietuviškas žodynas ir mėgstu daug kalbėti. O mūsų mokytojai, kad kartais jiems ir nelengva yra tikrai nuostabūs.

Lauren Ploog, 7 sk. piešinys

Aurelija Jusytė, 8 klasė

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

Ar žinai?

Raštas

Raštas – tai kodas, kuris padeda užrašyti kalbą. Senovėje gyvenusios tautos išgalvojo skirtingas rašto sistemas. Labai daug senovės raštų šiandien jau nebenaudojami. Kai kurie iš jų jau iššifruoti, o kiti lieka didele paslaptimi. Yra ir tokių raštų, apie kurių buvimą mes net nežinome.

Molinis Festo diskas, nulipdytas 1600 m. prieš Kristų, yra iš abiejų pusių išraižytas šimtais ženklų. Jis buvo rastas Kretos saloje, Festo rūmuose. Šio disko paslaptis dar neįminta, kadangi rašmenys dar neiššifruoti.

Molinis Festo diskas, nulipdytas 1600 m. prieš Kristų, buvo rastas Kretos saloje. Rašmenys šiame diske dar neiššifruoti.

Laikas prieš raštą

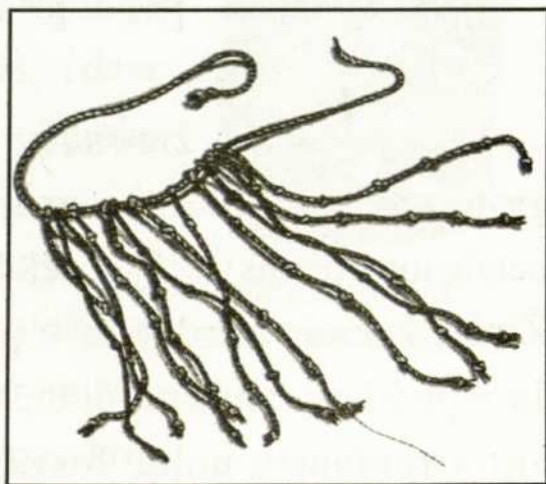
Prieš išrandant raštą tūkstančius metų žmonės bendravo gestų ir žodžių pagalba. Pirmys žmonės braižydavo ženklus (taškus arba linijas) ant

savo pasigamintų įrankių ir uolų sienų. Nėra žinoma ar šie ženklai yra skaičiai, ar orientavimosi ženklai, o gal kalendoriai.

Neolitas, gludinto akmens amžius yra vienas iš priešistorės periodų. Jis prasidėjo maždaug prieš 10,000 metų ir pasibaigė su rašto atsiradimu. Neolite, Mesopotamijoje gyvenę žmonės derliaus skaičiavimui naudodavo akmenukus ir kitokius daiktus, dėdami jas į puodynes.

Maždaug tuo pačiu metu kitame žemės pusrutulyje, Pietų Amerikoje, vietiniai gyventojai žinias perduodavo mazginiais – kipaais. Tai daugybė įvairiaspalvių virvelių suvertų ant lazdelės. Mazgų skaičius, virvelių ilgis ir spalva atstojo žodžius. Pavyzdžiui, raudona spalva – kariams skaičiuoti, žalia – duonai, geltona – auksui; paprastas mazgas reiškė 10, dvigubas – 100, trigubas – 1,000.

Senovės Kinijoje kipų raštas taip pat buvo žinomas. Garsiam senovės kinų rašto paminkle „I Czin“ („Permainų knyga“) rašoma, kad kipaais „galima užrašyti ne tik skaičius ir datas, bet ir gyvenimo faktus bei mintis apie tai“.

Pietų Amerikos indėnų gentis inkai visai nepažinojo rašto, bendravimui naudojo kitokius būdus - mazginius (kipus)

Laiškai iš daiktų

Pasirodo, laiškus galima rašyti sudedant kelis daiktus į krūvą.

Senovės graikų istorikas Herodotas savo knygoje „Historia“ aprašė vieną įvykį. Persijos karalius Darijus norėjo užkariauti karingąją skitų tautą. Vieną dieną skitai Darijui nusiuntė pelę, varlę, paukštį

ir penkias aštrias strėles. Karalius apsidžiaugė pamanęs, kad skitai pripažįsta jo vardą žemėje (pelė), vandenyje (varlė), ore (paukštis), o savo ginklus atiduoda nugalėtojui. Tačiau karaliaus burtininkas tą keistą laišką perskaitė visai kitaip: „Jeigu jūs, persai, tuoj pat neišskrisite kaip paukščiai, neišsirausite į žemę kaip pelės, neišnyksite vandenyje kaip varlės, tai negrįšite į namus, nes visur pasieks jus aštrios mūsų strėlės“. Taip ir nutiko, karaliui Darijui teko palikus viską bėgti iš kur atėjęs.

Bendravimas per piešinius

Senovėje žmonės dažnai gyvendavo didelėmis grupėmis – bendruomenėmis vis toje pačioje vietoje. Žinias žmonės perduodavo piešiniais. Juos piešdavo visi bendruomenės nariai ant artimiausių uolų. Tokių piešinių pasaulyje yra išlikę milijardai.

Piešiniai skirti žinioms perduoti yra vadinami piktogramomis. Kiekvienas

toks reiškiny vaizdavo konkretų daiktą ar reiškinį, pavyzdžiui, žvalgas, aptikęs žuvingą ežerą, ant uolos nupiešė ežerą, žuvį ir tris saules. Tai reiškia – žuvies pilnas ežeras yra už trijų dienų kelio.

Raštas gimsta Mesopotamijoje

Seniausias rašto pavyzdys rastas šumerų Uro mieste (dabartinis Irakas). Pačioje pradžioje, maždaug 3300 metais prieš Kristų, šis raštas buvo naudojamas skaičiavimui. Ženkilai, gyvūnų figūros ir įvairiausi objektai, žymintys skaičius, buvo išbraižomi ant molinių lentelių.

Šumerų lentelės, kurių pagalba pirkliai vedavo apskaitą, kaskart praturtėdavo vis naujais ženklais.

Vėliau, ženklų formai vis paprastėjant, šumerai pradėjo naudoti vadinamąją dantiraštį. Ši rašto sistema leido užrašyti daug sudėtingesnius tekstus, pavyzdžiui religinius ar istorinius tekstus.

Archeologinių kasinėjimų metu buvo rasta šimtai tūkstančių molinių lentelių su rašmenimis, kurios buvo sugrupuotos miestų bibliotekose. Šios lentelės mums pasakoja apie šumerų gyvenimą, jų įpėdinius babiloniečius, asirus, kurie taip pat rašė dantiraščiu.

Mesopotamijos
šumerų raštas

Senoviniai egiptiečių hieroglifai, iššifruoti 1822 m.

Senovinis Egipto raštas

Senovės egiptiečių raštas atsirado apie 3000 metų prieš Kristų. Jis buvo sudarytas iš šimtų hieroglifų. Šie spalvoti piešiniai buvo piešiami ar rašomi ant pastatų sienų, namų apyvokos daiktų ir papiruso. Papirusas - tai tokia popieriaus rūšis, gaminama iš vandens augalo turinčio tokį patį pavadinimą.

Kaip ir šumerų, egiptiečių raštas laikui bėgant taip pat tobulėjo. Hieroglifai, kurie reiškė vaizdinius, idėjas ir garsus, po truputį vis paprastėjo. Galiausiai iš hieroglifų išsirutuliojo nauja rašto forma – demotika arba greitraštis. Šiuo raštu egiptiečiai rašė jau II amžiuje prieš Kristų.

Pirmasis raštas Graikijoje

Minų tauta, gyvenusi Kretos saloje, kuri randasi į pietus nuo Graikijos, 2600 – 1600 metais prieš Kristų taip pat naudojo piešinių raštą, linijinį A. Manoma, kad kiekvienas ženklas reiškė vieną skiemenį, tačiau šis raštas nėra iki galo iššifruotas.

Tauta, gyvenusi Graikijoje 1600 – 1100 metais prieš Kristų, rašė linijiniu B raštu. Mokslininkams pavyko perskaityti šimtuose

Degto molio lentelė, išrašinėta mikėnų linijiniu B raštu. Lentelė rasta Graikijos rūmuose.

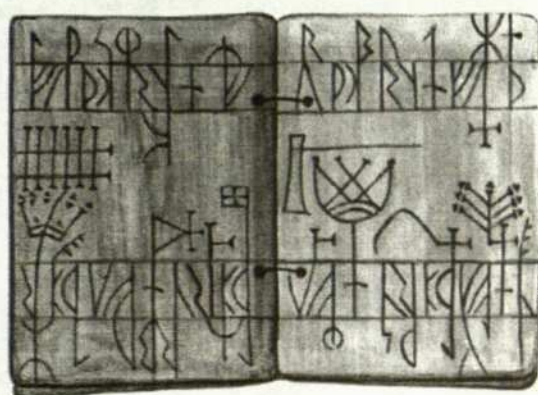
Apie 900 metus prieš Kristų graikai sugalvojo naują abėcėlę iš 24 raidžių. Joje jau buvo ir balsės. Romėnai šią abėcėlę pertvarkė. Jie ją patobulino ir pritaikė savo kalbai. Romėnų abėcėlė turi 26 raides, kuriomis mes naudojames ir šiandien. Abėcėlė supaprastino raštą, todėl daugiau žmonių galėjo išmokti skaityti ir rašyti. Prieš tai rašyti mokėjo tik raštininkai.

文獻通考全書

Kinų raštas yra vienas iš nedaugelio senovinių raštų, kurie naudojami ir šiandien. Šio rašto atsiradimas datuojamas maždaug 1300 metais prieš Kristų. Labai sudėtingas kinų raštas susideda iš daugybės tūkstančių ženklų. Kinai labai išvystė kaligrafiją – rašybos ženklų piešimo meną.

Raštas Lietuvoje

Manoma, kad senieji
lietuvių protėviai naudojo runų
raštu. Paslaptinis runų raštas
– vienas seniausių Šiaurės
Europoje, atsiradęs
Skandinavijoje maždaug prieš 2
tūkst. metų. Nacionaliniame
Lietuvos muziejuje saugomos
lazda ir knygutė, kuriose

Šių runų kalendorių sudaro 365 įrėminti ženklai. Jie pasikartoja kas septynis ženklus ir atitinka metų dienų skaičių. Runų kalendorius yra amžinas ir tinka kiekvieniems metams.

išraižytos runos. Ženkla ir skaičiai leidžia spėti, kad lazda ir knygutė buvo naudojamos kaip kalendoriai.

Laikui bėgant runos kaip raštas buvo užmirštos. Tačiau jų tradicija vėlesniais laikais išliko gyva. Valstiečiai runas kaip žymenis naudojo kalendoriams, todėl ilgainiui jos tapo liaudiško kalendoriaus ženklais.

PASISKOLINTAS raštas

Dabartinis lietuvių raštas, taip pat kaip ir runos, nėra atsiradęs Lietuvoje. Mūsų protėviai perdirbo visoje Europoje viduramžiais naudotą lotynišką abėcėlę. Prie jos jau esančių raidžių buvo pridėtos: čekų (č, š, ž) ir lenkų (ą, ę, į, u) raidės. Tokią abėcėlę lietuviai naudojo kaip lietuvišką. 1547 m. Martyno Mažvydo „Katekizmas“ – pirmoji lietuviška knyga, parašyta šia perdirbta lotyniška abėcėle.

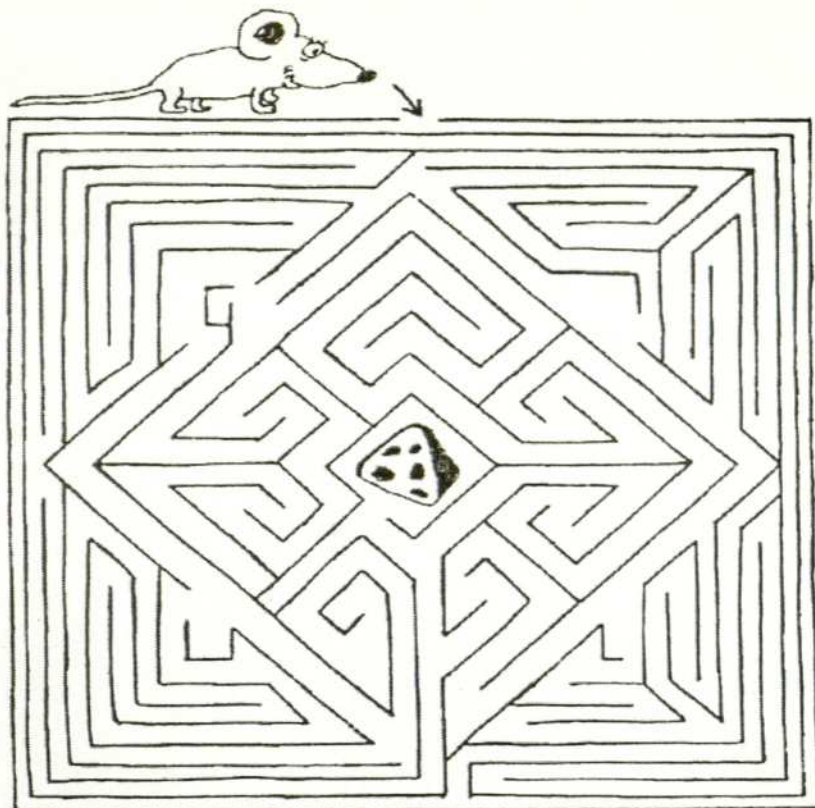

**Mūsų tauta vietoje skaičių naudojo piešinius.
Pasinaudodamas skaičių kodu pabandyk atspėti,
koks matematinis veiksmas atliktas.**

**Kaip pelytei
pasiekti sūrį?**

Surask 6 skirtumus

Vaivos Raulinaitytės, 2 kl. piešinys, Šv. Kazimiero mokykla, Los Angeles, CA.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA

Tel. 708-430-1911